Entrevistes | Tomàs Garcia | Actualitzat el 18/09/2022 a les 10:20

Jordi Creus: «L'amor al periodisme i al Pallars van fer que 'Lo Raier' durés 25 anys»

Xerrem amb l'historiador trempolí, un dels impulsors i redactors de la revista pallaresa que va marcar una època i una generació

Jordi Creus amb la portada del primer número de la revista Lo Raier | TGE

El pallarès **Jordi Creus** (Tremp, 1964) és l'actual vicepresident del grup **Abacus** i director de l'àrea de mitjans de la cooperativa. El nostre entrevistat, però, té les seves arrels professionals a les comarques pallareses. Ens citem a la nova redacció a Tremp de **Pallars Digital**, el mitjà que l'any 2013 va recollir el testimoni de la revista ***Lo Raier***, fundada l'any 1982, i que Creus va ajudar a fundar i dirigir durant els seus 25 anys d'història.
[intext1]
- Fa tot just 40 anys que vau treure al carrer el primer número de *Lo Raier*. Com recordes aquell fet?

- Quaranta anys són molts anys; tots els que estàvem al voltant del projecte érem molt joves, i ho recordo com una cosa molt important a les nostres vides. Especialment, quan van arribar les caixes amb el primer número, que a la portada tenia la cara del **vell raier** (una fotografia del **Carles Alcoy**). Per a nosaltres va ser festa major, un moment molt emocionant. Crèiem fermament que ha havia d'existir un projecte per fer informació des del Pallars -no tothom creia el mateix, he de dir- i realment va ser un moment màgic.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=kQuJxImKWGI
- Quan i com sorgeix la idea de fer una publicació periòdica al Pallars?

- Sorgeix de converses de gent, repeteixo, molt jove. Realment, cal destacar l'aportació del **Jordi** i el **Xavier Gabarrell**. Ells són els motors al començament de les primeres converses perquè aquesta publicació fos periòdica i no un butlletí. L'experiència anterior més reeixida va ser la revista ***Escudella*** (1976-1981), però lamentablement va durar pocs anys.

Hi havia una sèrie de gent molt jove amb moltes ganes de què això fos una realitat. Amb el punt d'inconscicència imprescindible per fer aquestes coses. I al final, tot i que hi havia gent que deia que només duraria 3 ó 4 números, al final va durar 25 anys. Recordo que una persona va dir "el tercer número me'l menjaré, perquè és impossible arribar-hi". Doncs bé, se n'hauria hagut de menjar molts i s'hauria indigestat.

- Aquesta inconsciència de joventut venia marcada pel context social de l'època?

- Hi havia gent de tota mena, però majoritàriament qui portava el timó era un grup amb un **catalanisme molt desacomplexat**, que no tenia les rèmores de gent que havia viscut el franquisme; gent nova i sang nova que creia que la cosa s'havia de normalitzar. Què hi ha més normal que fer informació pel Pallars i des del Pallars i amb la nostra llengua? És el més normal del món.

Diversos exemplars de la revista Lo Raier. Foto: TGE

- Si bé *Escudella* va durar poc, vau agafar el testimoni de la gent que la va impulsar. Gent prou coneguda i respectada com Sisco Farràs o Pep Coll.

- Sí, ells van col·laborar-hi al principi. La seva aportació va ser valuosa com la de molta altra gent.

Jo recordo una persona que ens va ajudar molt des del primer moment i que no era pallaresa: el **Ramon Barnils**. Sempre va estar al nostre costat, donant consells, venint a Tremp o a la Pobla de Segur quan convenia; també és el cas del **Tísner**, que hi escrivia al principi. Vam generar un corrent de simpatia arreu del país important.

- I, precisament, quan sortiu succeeixen una sèrie d'esdeveniments claus per a les dues comarques. Els aiguats del novembre del 82, per exemple. Són fets que ajuden a consolidar *Lo Raier* i a vosaltres com a periodistes novells?

- Els aiguats ens van agafar al tercer número. Realment vam fer un esforç molt important per poder explicar a la gent del Pallars i de l'Alta Ribagorça quins eren els danys que havia provocat aquesta catàstrofe natural. Moments de crisi així ajuden a cohesionar un grup de gent en aquells moments de pedra picada, que crèiem que la revista havia de ser una realitat i que al final va ser així.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=W-qnCau__3E
Hi havia gent que era escèptica amb la revista. Com va ser la rebuda d'aquest nou mitjà al Pallars?

- En general molt bona. Dic escepticisme, però amb bon rotllo. Evidentment, va haver-hi reticències per part d'alguna gent, com és lògic amb qualsevol projecte, però crec que el corrent de simpatia va ser molt gran. És una revista sanejada econòmicament des del principi, i això no és fàcil quan és un **treball voluntari** i quan al final depens de l'esforç de la gent una vegada acabada la seva jornada laboral. Sí que va haver-hi moments de **semiprofessionalització**, però bàsicament la major part dels 25 anys va ser gràcies a l'esforç voluntari de la gent.

- Quina va ser la relació amb la classe política al llarg de 25 anys?

- Amb tensions, lògiques també. La classe política sempre tendeix a tenir l'interès de **poder manipular o influir en la línia editorial del producte**. Nosaltres teníem molt clar quina era, i he de dir que a vegades sí que se'ns va acusar de ser massa "pro-una cosa" i massa poc una altra, però vam intentar mantenir aquesta tendència. Repeteixo, des d'un catalanisme superdesacomplexat. Aleshores hi havia molt acomplexament amb aquest fet; gent que encara li feia por dir certes coses; nosaltres les volíem dir amb majúscula i en veu alta.
[intext2]

«Nosaltres volíem dir les coses amb majúscula i en veu alta»

- Creus que *Lo Raier* va esdevenir el mijtà de referència a les comarques pallareses?

- Hi ha èpoques de la revista amb més i menys fortuna. Crec que durant alguns temps sí que ho va aconseguir. Va haver-hi èpoques més fluixes, on potser es perdia, però després es tornava a recuperar. Pensa que *Lo Raier*, quan semblava que s'havia de morir, sortia algú i l'agafava amb renovada energia per tornar-lo a posar a dalt de tot. Els fundadors van fer la feina de tirar-lo endavant, però persones com la **Carme Farré,** la **Vicky Soldevila** o el **Josep Tarrat** se'n van fer càrrec durant una altra època. Més tard, hi ha moments en què, fruit del cansament, es vol deixar i surt el **Basi Garcia** de la Vall Fosca i ho agafa i novament ho tira endavant amb un altre equip de gent. Quan sembla que torna a caure, l'**Ivan Altisent** fa el mateix. Era tot un **conjunt d'esforços** que per **amor al periodisme i al Pallars** feien possible que la revista no tanqués.

- El fet que tingués tants directors al llarg dels anys és símptoma d'aquesta inestabilitat?

- Per una banda, és un bon símptoma, perquè vol dir que la gent no volia renunciar a tenir aquest projecte viu. Al final, com en qualsevol mitjà de comunicació, hi ha èpoques millors i pitjors.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=u8H1SLvdQO0
- El cert, però, és que *Lo Raier* va ser reconegut per la societat catalana i va rebre diversos premis (Humbert Torres 1984, millor publicació de premsa comarcal de Ponent 1986, el Tassis Torrent 1987 i el Premi Nacional de Comunicació 1990). A vosaltres, que havieu iniciat el projecte des de la joventut, com us van fer sentir aquests reconeixements?

- Els premis que has citat eren un motiu d'enorme alegria per a tots nosaltres. Veure reconegut el teu esforç -voluntari i altruista- per part del país és un motiu d'orgull i satisfacció.

- Recordes alguna polèmica?

- Sempre se'ns titllava de ser massa catalanistes, o inclús d'independentistes, que en aquells moments no era un corrent majoritari a la societat catalana; les coses ara han canviat. Des d'algunes formacions polítiques o algun ajuntament en algun moment se'ns va acusar de tenir una línia independentista.

- Malauradament, l'any 1990 la revista va perdre un membre molt important de la seva redacció.

- Sí, l'**Albert Ibáñez**. Va morir l'any 1990 durant l'ascens a l'**Hidden Peak**, a l'Himàlaia, una muntanya de més de 8.000 metres. Creiem que una allau se'l va endur. Va ser el moment més dur per a tots nosaltres. A part de ser un bon amic, l'Albert era una persona molt important per al projecte, i molt estimat per tota la gent. Vivia a Sort i era el guarda del refugi Vallferrera. Tot un referent.

- Com van afectar les noves tecnologies i els mitjans digitals a la revista?

- Quan neix *Lo Raier* no existeix res digital del que hi ha avui en dia, evidentment. Si després d'aquests 25 anys s'hagués volgut continuar, sense dubte s'hauria d'haver fet uns passos que segurament se n'anaven més enllà de l'objectiu inicial. Fa 15 anys sí que ens podríem haver plantejat fer un diari digital, però això era encara molt estrany en aquell moment.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=CRbTNlKKurQ
- Per què tanca *Lo Raier* l'any 2007?

- Havíem fet 25 anys, que en són molts. L'últim relleu que va agafar la revista es va cansar i vam creure que era un bon moment per acabar el projecte. La revista no perdia diners i no tenia cap deute. Era el moment per tancar d'una manera honorable i rigorosa, com s'han de fer les coses. He de dir que va haver-hi tensions econòmiques, com és lògic, però sempre es va vigilar molt. Els subscriptors, la publicitat i les vendes eren els ingressos més importants. No em voldria equivocar, però crec recordar que **la revista tenia uns 600 subscriptors**, que és una quantitat considerable.

- Després d'un quart de segle publicant-se, quina sensació queda al tancar una revista?

- Amb una barreja de tristesa i alegria. Vam fer un acte per anunciar-ho i després una festa. Va ser una gran celebració després de tants anys.

- 40 anys després del naixement de *Lo Raier* i 25 arran de la seva desaparició, com veus el

panorama periodístic i comunicatiu al Pallars?

- Doncs molt ben cobert per **Pallars Digital**. Quan tanca *Lo Raier*, que és el passat, una revista de paper i sense connexió amb el món digital, el projecte que sorgeix després havia de ser-ho necessàriament. També podria ser amb paper, però és normal que sigui digital. Jo en soc seguidor.

[despiece] **Col·labora!**

Aquest **article** ha estat redactat gràcies a la **recerca**, el **treball** i l'**esforç** de periodistes. Si valores la nostra feina, ara pots **donar suport al nostre projecte**:

[noticiadiari]68/6462[/noticiadiari][/despiece]

Altres notícies que et poden interessar

[noticiadiari]68/16875[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/16657[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/16422[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/16255[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/16045[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/15761[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/15620[/noticiadiari]
[noticiadiari]68/15448[/noticiadiari]
[superfillagrantema]1498[/superfillagrantema]